

عنوان طرح تحقیقاتی: بررسی فراوانی خونریزی‌های گوارشی، پیامدها و عوامل مرتبط با آن در مراجعین به بیمارستان توحید
سنندج در بازه‌ی زمانی ده ساله از سال ۱۳۹۲ تا ۱۴۰۲

تاریخ خاتمه طرح: آذر ماه ۱۴۰۴

مجری یا محقق اصلی و همکاران با ذکر وابستگی هر فرد:

فرشاد شیخ اسماعیلی (مجری اصلی)، مرکز تحقیقات کبد و گوارش، پژوهشکده توسعه سلامت، دانشگاه علوم پزشکی کردستان، سنندج، ایران

سید آلان اسدی، مرکز تحقیقات کبد و گوارش، پژوهشکده توسعه سلامت، دانشگاه علوم پزشکی کردستان، سنندج، ایران

وحید یوسفی نژاد، مرکز تحقیقات کبد و گوارش، پژوهشکده توسعه سلامت، دانشگاه علوم پزشکی کردستان، سنندج، ایران

پژمان شریفی، مرکز تحقیقات کبد و گوارش، پژوهشکده توسعه سلامت، دانشگاه علوم پزشکی کردستان، سنندج، ایران

طیب بهرامی، مرکز تحقیقات کبد و گوارش، پژوهشکده توسعه سلامت، دانشگاه علوم پزشکی کردستان، سنندج، ایران

خالد رحمانی، مرکز تحقیقات کبد و گوارش، پژوهشکده توسعه سلامت، دانشگاه علوم پزشکی کردستان، سنندج، ایران

عنوان پیام پژوهشی (حداکثر ۲۰ کلمه):

تمام خونریزی‌های دستگاه گوارشی، هرچند خفیف، باید جدی گرفته شود و از مصرف خودسرانه داروها بویژه آسپرین و مسکن‌ها جداً خودداری شود.

پیام کلیدی (حداکثر ۸۰ کلمه):

پیام کلیدی این طرح آن است که حتی خونریزی‌های خفیف گوارشی را نباید نادیده گرفت، زیرا می‌توانند نشانه یک بیماری جدی باشند. مصرف خودسرانه آسپرین و مسکن‌ها از عوامل مهم و قابل پیشگیری است. همچنین سن بالا، مرد بودن، سیگار و وجود سرطان‌های گوارشی خطر خونریزی را افزایش می‌دهد. شناسایی به‌موقع افراد پرخطر و اصلاح عوامل قابل کنترل می‌تواند از عوارض شدید، بستری و مرگ‌ومیر پیشگیری کند.

متن پیام پژوهشی (حداکثر ۲۴۰ کلمه):

• اهمیت موضوع (۵۰ کلمه)،

خونریزی‌های گوارشی، حتی خفیف، می‌توانند نشانه بیماری‌های جدی باشند و بی‌توجهی به آنها خطر عوارض و مرگ‌ومیر را افزایش می‌دهد. مصرف خودسرانه آسپرین و مسکن‌ها عامل قابل پیشگیری مهمی است. شناسایی افراد پرخطر مانند سالمندان، مردان، سیگاری‌ها و بیماران مبتلا به سرطان‌های گوارشی، امکان پیشگیری و مداخله زودهنگام را فراهم می‌کند.

• مهم‌ترین نتایج طرح به زبان غیر تخصصی (۷۰ کلمه)

لزوم کاهش و پیشگیری مصرف خودسرانه داروها خصوصاً آسپرین و داروهای مسکن

لزوم مراجعه زودهنگام بیماران به متخصص گوارش در مواجهه با خونریزی گوارشی حتی خونریزیهای خفیف

اهمیت توجه به بیماران مسن، سیگاری، بیماران مرد و همچنین وجود سرطانهای گوارشی با توجه به نقش این عوامل در ایجاد خونریزی های گوارشی

• موارد کاربرد نتایج طرح (۸۰ کلمه)

با توجه به یافته‌های این مطالعه، نتایج آن می‌تواند در درمان بیماران و سیاست‌گذاری سلامت و ارتقای سواد سلامت جامعه نقش مهمی داشته باشد؛ از جمله تأکید بر جدی گرفتن حتی خونریزی‌های خفیف گوارشی به‌عنوان یک علامت هشدار، آموزش بیماران درباره پرهیز از مصرف خودسرانه آسپرین و مسکن‌ها، شناسایی افراد پرخطر بر اساس سن بالاتر، جنس مذکر، مصرف سیگار و وجود بدخیمی‌های گوارشی و در نهایت طراحی برنامه‌های غربالگری و پایش هدفمند برای این گروه‌ها. این رویکرد می‌تواند به تشخیص زودهنگام، پیشگیری از عوارض شدید، کاهش بستری و کاهش هزینه‌های نظام سلامت کمک کند.

تأثیرات و کاربردها:

بهبود تصمیم‌گیری بالینی: افزایش حساسیت پزشکان به خونریزی‌های خفیف و ارجاع یا بررسی به موقع بیماران پرخطر

پیشگیری اولیه: آموزش بیماران درباره پرهیز از مصرف خودسرانه آسپرین و مسکن‌ها و کنترل عوامل خطر مانند سیگار

طبقه‌بندی ریسک: شناسایی سالمندان، مردان و بیماران مبتلا به بدخیمی‌های گوارشی بعنوان گروه‌های نیازمند پایش دقیق‌تر

کاهش عوارض و هزینه‌ها: پیشگیری از خونریزی شدید، کاهش نیاز به بستری و انتقال خون و در نتیجه کاهش بار اقتصادی بر نظام سلامت

کاربرد در سیاست‌گذاری سلامت: طراحی برنامه‌های آموزشی و راهنماهای بالینی هدفمند برای گروه‌های پرخطر

محدودیت‌های شواهد چه بودند؟

شواهد موجود در زمینه عوامل خطر خونریزی‌های گوارشی با محدودیت‌هایی همراه است. بسیاری از مطالعات منتشر شده ماهیت مشاهده‌ای دارند و از نظر طراحی، جمعیت مورد بررسی و تعاریف مورد استفاده ناهمگون هستند که مقایسه مستقیم نتایج را دشوار می‌سازد. همچنین، در برخی مطالعات کنترل ناکافی متغیرهای مخدوش‌کننده مانند شدت بیماری‌های زمینه‌ای، دوز و مدت مصرف داروها یا وضعیت همزمان مصرف داروهای ضدانعقادی مشاهده می‌شود. علاوه بر این، کمبود کارآزمایی‌های آینده‌نگر و چندمرکزی با حجم نمونه بالا، قدرت استنباط علت و معلولی را محدود کرده و تعمیم‌پذیری نتایج را کاهش می‌دهد.

مخاطبان طرح پژوهشی:

پزشکان عمومی و متخصصان داخلی و گوارش، که در خط اول مواجهه با بیماران دچار خونریزی گوارشی قرار دارند و در تصمیم‌گیری تشخیصی و درمانی نقش کلیدی دارند.

سیاست‌گذاران و مدیران نظام سلامت، برای طراحی راهنماهای بالینی، برنامه‌های پیشگیری و آموزش عمومی درباره مصرف خودسرانه داروها

پژوهشگران حوزه گوارش و اپیدمیولوژی، جهت توسعه مطالعات آینده‌نگر و چندمرکزی داروسازان و کادر درمان، در راستای آموزش بیماران درباره عوارض آسپرین و مسکن‌ها گروه‌های پرخطر جامعه مانند سالمندان، سیگاری‌ها و بیماران مبتلا به بدخیمی‌های گوارشی که آگاهی آنها می‌تواند به پیشگیری و مراجعه زودهنگام کمک کند.

آیا این خبر می‌تواند از نظر اجتماعی، سیاسی، فرهنگی، بهداشتی، ارزش‌های دینی و قوانین سازمان غذا و دارو، تبعاتی داشته‌باشد؟

بله، نتایج این طرح می‌توانند در چند بعد اجتماعی، فرهنگی، بهداشتی و قانونی تبعات قابل توجهی داشته باشند:

بعد بهداشتی: ارتقای آگاهی عمومی و ارتقای سواد سلامت جامعه درباره مصرف خودسرانه داروها خصوصاً آسپرین و مسکن‌ها و ضرورت توجه به خونریزی‌های خفیف گوارشی می‌تواند منجر به کاهش عوارض، بستری و مرگ‌ومیر شود.

بعد اجتماعی و فرهنگی: آموزش جامعه درباره سبک زندگی سالم، ترک سیگار و مراجعه زودهنگام به پزشک می‌تواند سلامت جمعیت را بهبود بخشد و نگرش مردم نسبت به مصرف خودسرانه داروها و خوددرمانی را تغییر دهد.

از نظر ارزش‌های دینی: تاکید بر حفظ سلامت جسمی و پیشگیری از آسیب‌ها، همسو با آموزه‌های دینی است، که اهمیت مراقبت از بدن را برجسته می‌کند.

از منظر سیاسی و قانونی: نتایج این مطالعه می‌تواند سیاست‌گذاران و سازمان غذا و دارو را ترغیب کند تا مقررات کنترل مصرف داروهای بدون نسخه، آموزش بیشتر بیماران و برنامه‌های پیشگیری را تقویت کنند.

در صورتی که این طرح منتج به مقاله شده است لینک مقاله درج شود: -

ایمیل ارتباطی و تلفن مجری اصلی طرح:

Dr_s_smali@yahoo.com

۰۹۱۸۳۷۳۱۰۸۹

منابع و مراجع: حداکثر چهار مرجع اصلی استفاده شده در طرح تحقیقاتی مورد نظر را ذکر نمایید

1. Kate, V., et al., *Acute Upper Non-variceal and Lower Gastrointestinal Bleeding*. J Gastrointest Surg, 2022. **26**(4): p. 932-949.

2. Lau, J.Y.W., et al., *Timing of Endoscopy for Acute Upper Gastrointestinal Bleeding*. New England Journal of Medicine, 2020. **382**(14): p. 1299-1308.
3. Saydam, Ş.S., M. Molnar, and P. Vora, *The global epidemiology of upper and lower gastrointestinal bleeding in general population: A systematic review*. World Journal of Gastrointestinal Surgery, 2023. **15**(4): p. 723.
4. Gralnek, I.M., Z. Neeman, and L.L. Strate, *Acute Lower Gastrointestinal Bleeding*. N Engl J Med, 2017. **376**(11): p. 1054-1063.